

ומה עם כל היתר

בשבוע שעבר היתה לי שיחת רעים עם בנקאי. הוא הראה לי את המכתב שקיבל מהיועצת המיטפתית של הרשות לניירות-ערך. קראתי, לא נורא. בסך-הכל היא מבקשת מכל אותם אנשים המוגדרים כ-"איש פנים" כבנק, לדעת אם מכרו ניירות-ערך בנקאיים שבשמותם, בעקבות מידע שהיה להם בדבר כוונת הבנק להפסיק את פעולת ויסות המניות, כדי למנוע מעצמם הפסדים עקב ירידת שערם צפויות.

הערב, בשעת כתיבת הדברים רק מעטים השיבו, אף כי כולם, כל מאות "אנשי הפנים" נתבקשו להשיב, גם אם לא מכרו את המניות שברשותם. יפה.

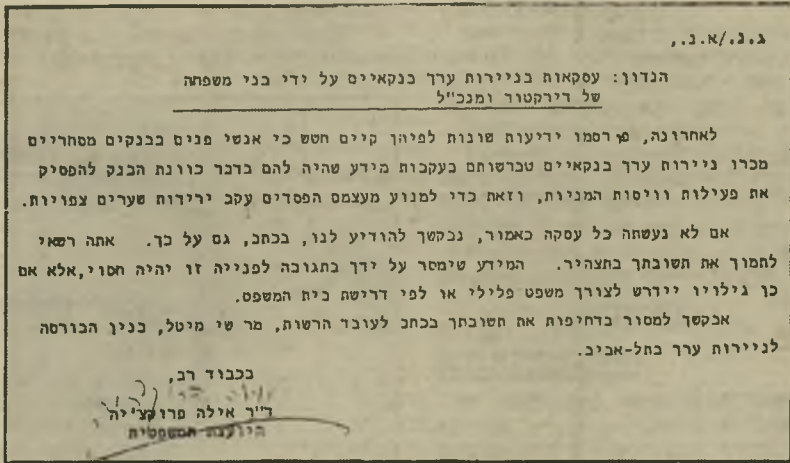
עכשיו נחזור לירידת הבנקאי. יש לו טענות, וכמחשבה שניה, צודקות.

ובך אמר: למה רק הבנקאים קיבלו מכתב כזה? מה עם עובדי בנקי ישראל, עובדים בכירים באוצר, חברי ועדת-הכספים ואסילו אנשי הרשות לניירות-ערך והאגף הממונה על שוק ההון. למרותם אם לא לאסלי אנשים היתה ידיעה מוקדמת בשלב זה או אחר, על העומד להתרחש, עוד לפני הרבה לפני השיבה הלילית אצל יורם ארידור, שבה הוחלט סופית על העניין. מה עם כל אלה? למה אליהם לא פונים?

ותראה מה אומר המכתב. אנתנו חייבים לרווח גם על בני מיטפת, אה, אחות, הורה, צאצא, ברוג של צאצא: אני מוכן להיות אחראי לעצמי ולבת זוגי. אני חייב לחקור מה עשו הקרובים שלי? עד כאן המונולוג של הבנקאי.

לחכות ארבע ואולי שש שנים עד לפירוק. יעבור זמן. דבר לא יקרה. לרשות אין שיניים. ואלה שיש לה קה. חוץ מזה, בשביל מה לעורר מהומות על עניין של כמה מאות מיליוני שקלים

כן, אמרתי, החוק שווה לכולם וצריך לקיים אותו. לא נעים ואפילו יכול להיות נורא. אלה שהפסידו את מחצית חסכוניתיהם, היו רוצים להיות מנהלי בנקים ואו. גם אם היו בעלי מידע

חוזר הבנקאות למנהלי הבנקים מה עם החיכים והשרים

או יותר, שהפכו לרולארים לפני ה-6 באוקטובר וזכו לחגוג את הפיחות הגדול ואת הפיחותים הוחלים שאחריה?
אבל תתכבד הרשות ותשלח מיכתבים לכל ה"נגועים" כולל חברי ועדת השרים לכלכלה, וזה למען ההיגיינה הציבורית.

פנימי, לא היו נזקקים למכירת המניות. למה למכור? הרי זו השקעה מצויינת. ואולי תכרו הרשות לניירות-ערך חנינה לכל "בעלי המידע" ותרשה להם לקבל בחורה את המניות הבנקאיות שמכרו, ועונשם יהיה שהפסידו רק חצי מערךם וגם להם תהיה הזדמנות

"בורסה קטנה" - עכשיו!

מעבר לרלפק. הגיע העת שגם לנו יהיה מה שהולך טוב בארצות-הברית, שווייה ובריטניה. בארצות-הברית מקובלים ניירות הערך הנסחרים מעבר לרלפק. אלה הם אותם ניירות ערך שלא עמדו בדרישות המחמירות של הבורסה הניו-יורקית ונסחרות ברשימה נפרדת. לפני שלוש שנים החל ניסיון דומה בבריטניה. בבורסה הקטנה של מניות לא רשומות. בורסה זו חגגה השבוע שלוש שנים לקיומה, באישור קבלתה של חברה חדשה, שהנכס שלה הוא בית-הימורים ידוע בפאתי לונדון. בשווייה היתה החגיגה גדולה עוד יותר. שם עוררה הממלחה את הבורסה הקטנה על-ידי הענקת הטבות מס לחברות תעשייה קטנות וחברות טכנולוגיה מתפתחות, שביקשו לגייס הון מהציבור. חברות גדולות שניסו להגיע לבורסה זו כעורמה, נכשלו. רק הקטנים נהנו מהטבות כל עוד הם קטנים.

אני מציע להקים במוסגרת הבורסה הקיימת, בורסה קטנה, שתהפוך את הגדולה לבמעט מיותרת. שירשו לנו להשקיע את המניות הבנקאיות שלנו בבורסה הקטנה, בתשלום, או חלק מתשלום עבור המניות הנסחרות בה. תראו איזה הצלחה זו תהיה. העסק יקום לתחייה.

את הפרטים המדויקים יעברו מי שעוסקים בכך. אני מעלה את הרעיון, ותאמינו לי שהוא הרבה יותר טוב, מאשר להשקיע חצי מיליארד דולר בשקלים במניות בנקאיות, כפי שהאוצר עשה עד כה. וזה הרבה יותר טוב מלערוך לשבעה מיליארד דולר.

בבורסה הרשת קרועה

אין בורסה. הכל יורד. כשייגמר העניין, וגם זה יקרה, נוכל לעזוב לכם כמה עצות. בינתיים מי שבפנים ורואה בהשקעה חוב אכזר שיישאר שם. מי שצריך כסף, כדי לממן את הפסדי הבנקאות, שימכור. מי שחושב שהשאלה, עד איפה הם יכולים לרדת? מתאימה לכל המניות וזה אכן יקרה להן גם בשבוע הבא, שיחכה עוד שבוע. הכלל הוא שכל מה שיוצא, עולה, אבל מתי, לכל הרוחות? או, זהו. אף אחד לא מתבאבא חוץ, מכובן, מהחוזרים של הבנקים הטוענים בעקשנות ראויה לציון, שיש כבר הרבה מניות שמחזיריהן אטרקטיביים להשקעה וזאת כהתבסס על קריטריונים כלכליים, כמכפיל, מרכיב היצוא בסך המכירות וניולות החברה. ובהמשך אומר אחד החוזרים הפנימיים והמטובים, שמניות הבנקים היו אטרקטיביות כהשקעה במסלול צמוד למט"ח. התשובה הצפויה וכו', הסיפור הידוע שהם הבנקים לא מבינים מדוע לא קונים או נמנעים מלמכור את המניות שלהם, ובאמת מדוע?

האטרקציה נגמרה רבותי. הליצן נסל מהחבל והרשת היתה קרועה. הוא שבר את שתי הרגלים והתקינו לו תותבות. אבל יותר לטפס על החבל לא יוכל. ולכן קהל הצופים לא קונה יותר כרטיסים.

הבנק תמיד מרוויח

תמיד אמרנו שהבנק מרוויח. הנה הוכחה נוספת. מר אורנג הפקיד בחשבון העו"ש שלו 10,000 שקל. ככל פעם שמשך כסף מחשבונו רשם פינקטו כמה נשאר בבנק. אחרי כמה משיכות נראה פינקטו כך:

משיכות	הסכום שנשאר
5000 שקל	5000
2500	2500
1000	1500
800	700
500	200
200	0
10,000 שקל	9900

מור, אמר לעצמו אורנג, למעשה רוקנתי את חשבוני, כל המשיכות מסתכמות ב-10,000 שקל. אך זה נראה כאילו היו לי רק 9900 שקל בחשבון. אז כפי הנראה אצטרך להחזיר לבנק 100 שקלים. האננו? תשאלו את מנהל הבנק ולעזאזל תפסיקו למכור מניות בנקאיות, עוד יכול להתברר שאתם חייבים לבנק כסף.

למה. כפק"מים אפשר אומנם להשקיע לשבועיים, שלושה וחודש כל סכום, והוא הדבר בפ"ק, שבו צריך להשקיע לתקופות של חודשים.

עכשיו, מה הבעיה? הבעיה היא של שכיר ממוצע המקבל, נניח, שכר נטו של 40 אלף שקל לחודש, ואינו רוצה להפסיד כל יום חצי אחוז ויותר מכוח הקניה של שכרו. אילו היו מאפשרים לו להפקיד את מחצית שכרו למשך 10 ימים או אולי אפילו יותר, ולמשוך מהפקידון כל סכום ושהיתרה תזוכה בריבית, מצבו היה נוח יותר. האפשרויות הקיימות אינן מאפשרות להנות מהסדרים אלה, לאלה שנאמת זקוקים להם. כפק"ם, לתקופה של שבועיים מוכן הבנק לזכות את המפקיד ב-83% (ריבית) אבל לעומת זה הוא (הבנק), יגבה ממך ריבית בשיעור של פי שלושה על האובדן האדפאט שלך. ותסכימו איתי שזה לא כל-כך סימטרי. לקחת פי שלושה ולתת שלישי. בתפ"סים יש בעיה אחרת: שם אתה חייב להפקיד יותר משאתה, השכיר הממוצע מרוויח.

אני מציע לשנות את השיטה. היא קיימת בארצות-הברית. למשל, לאפשר לכולנו להפקיד בבנק כל סכום לכל תקופה ולקבל על כסף זה ריבית ראויה. אז אולי נהיה מוכנים להחזיק חלק יותר גדול מכספנו בבנק, במקום אולי במוצר. לתשומת ליבו של שר-האוצר החדש ונגיד בנקי-ישראל הוותיק. זה בתחום שיפועכם וכיוון שהיום יותר מתמיד יש לכם מה להגיד בבנקים, עשו משהו. חוץ מלראוץ לבנקים.

מי ידאג לשכיר הממוצע

בתחילת השבוע טרחו הבנקים להודיע כי מעתה, או ליתר דיוק מה-15 בחודש זה, הם יעלו את הריבית על התפ"סים, (תעודות פיקדון סחירות) על הפק"מים (פיקדון קצר מועד) ועל הפז"קים (פיקדון לזמן קצוב) שאנחנו בעלי חשבונות העו"ש (עובר ושנ) נוהלים להפקיד בבנקים.

לכל התעודות והפיקדונות עם ראשי התיבות האלה, יש משהו משותף: אינם חייבים

שרי-אוצר בהיאורגד תפ"סים לשכירים

במס'הכנסה, בעמלות ובכל מיני שמות אחרים שמאחריהם מסתתרות עמלות נוספות. אבל אלה יש להם מיגבלות מסויימות, שהן בעוכרי מקבל השכר הבינוני. נתחיל בתפ"סים. את אלה אפשר לרכוש רק בסכום של 50 אלף שקל ומעלה. למרות האינפלציה, זה עדיין הרבה. בהמשך תבינו גם

הברוקר הוא מחשב

מי שעדיין חושב על עסקי בורסה בישראל יוכל לאמץ לעצמו מחשב בורסאי שזה עתה יצא לאור העולם בנידורק. לרברי מציאיו והחברה העוסקת בשיטות, אין טוב ממנו לצרכי עסקות בבורסה. ועכשיו, נראה מה הוא עושה. לכל מי שיש מחשב ביתי תהיה מעשיו אפשרות למכור ולקנות ניירות-ערך, מבלי אפילו לדבר עם הברוקר. ההוראות לקניית ולמכירת ניירות-ערך מונות לתוך המחשב אוטומטית אל משרדו של הברוקר, המבצע את העסקות. תוך דקות מקבל המשקיע אישור על ביצוע העסקה. דבר זה, אגב, אפשרי בשל שיטת המיסחר השונה הנהוגה בבורסה של ניו-יורק, של מיסחר דו צדדי. הוגי הרעיון הן שתי חברות שמרכוז דווקא בקליפורניה, שפתחו שרותי ברוקר ממוחשבים ויש להן כבר 17,000 לקוחות. הם אומנם משלמים עמלות על העסקות, אך נהנים מכמה יתרונות. קודם כל, הלקוח לא צריך לדבר עם הברוקר שלו, ומי שזוכר את מי הגאות אצלנו, כאשר לאף יועץ וברוקר לא היה זמן ורצון לדבר, או אפילו להגיע אל הטלפון, יבין מה גדול היתרון.

יתרון נוסף — אפשר לתת הוראות קניה ומכירה גם כאשר הבורסה והברוקרים אינם פעילים. כאשר הזנת את המחשב בהוראה כלשהי, חזקה עליו שיעביר את ההוראות ברגע שמישרדו של היועץ יפתח. אפשר לתת 18 הוראות שונות בהגבלות שער. המחיר לחבילת תוכנה כשלוש מאות דולר וחיובי עבור שיחות הטלפון בהתאם לתעריף קבוע. במקרה שלנו ניתן להוסיף מיתקן מיוחד המזהיר בפני מכירת מניות בנקאיות שב-הסדר, ורק הוראה חוזרת למכירת המניות גורמת לשריפה במחשב.

יבולי חיטה מנפט

יש לי בשורה משמחת, שהגיעה היישר מסעודיה: ובכן, בשנה הבאה תוכל סעודיה לספק את צרכיה בחיטה, את כל צרכיה ולטענת ש-רהחקלאות של מדינת הנפט, אפילו יהיה עודף לייצוא. לשריחקלאות הסעודי אין בעיות של אקלים, הוא יוצר אותו. וכך קרה שאת הגשמים הרושים לחיטה, כדי שתגדל במידכריות סעודיה, הוא מביא מניכליות. ועכשיו גדלה בסעודיה חיטה לתיפארת בהשקיה ממוחשבת, פרי פיתוח ישראלי דווקא. המחיר, או ליתר דיוק, העלות של יצור טונה חיטה, הוא אומנם משהו כמו אלף דולר, אבל למי זה איכפת, אם ההישג הוא גדול כל-כך. אגב, מחיר טונה חיטה בשווקי העולם הוא 150 דולר. מי שהחיל ספק באפשרות של השקית שדול כנפט, וקבלת יבולי חיטה, התבדה. עובדה.